

Regeringskansliet

Datum
2022-10-20

Diarienummer
Ä 2022-4798

Remissvar – Europeiska kommissionens förslag till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden inklusive omnibusdirektiv och omnibusförordning, ert dnr UD2022/12161

Sammanfattning

- Tillväxtverket tillstyrker syftet med förslaget om ett krisinstrument för den inre marknaden. Vi anser dock att det är viktigt att förslaget är proportionerligt, ändamålsenligt och transparent, samt inte undergräver tillväxten, en marknadsbaserad ekonomi, konkurrenskraften eller strukturomvandlingar. Vi rekommenderar därför att dessa aspekter utreds ytterligare.
- Vidare betonar vi vikten av att den inre marknaden är så motståndskraftig som möjligt och att medlemsländerna och EU tar gemensamt ansvar för att ha beredskap inför och under kriser. Tillväxtverket rekommenderar därför att en översyn av Programmet för den inre marknaden genomförs utifrån detta.
- Slutligen ser vi en risk att förslaget innebär en större administrativ börda för företag och särskilt missgynnar mikro-, små och medelstora företag. Vi rekommenderar därför att så enkla regler som möjligt förordas och att de utformas på ett sätt som inte upplevs som ett tillväxthinder för företagen.

Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om inrättande av ett krisinstrument för den inre marknaden

Tillväxtverket ställer sig positivt till syftet att säkerställa fri rörlighet på den inre marknaden även i tider av kris. Tillväxtverket anser att förslaget väl belyser läget och den generella behovsbilden samt till viss del tillmötesgår behovet av att se över den inre marknads funktion vid kris. Behovsbilden ur ett företagsperspektiv kan dock förtydligas ytterligare.

Definitionen av *kris* är relativt öppen för tolkning. Det bör förtydligas i vilka fall krisinstrumentet ska aktiveras och säkerställas att instrumentet inte löper längre än

nödvändigt. Detta för att undvika att marknadsmekanismer eller strukturomvandlingar undergrävs.

Tillväxtverket efterfrågar dessutom en översyn av Programmet för den inre marknaden och huruvida genomförandet av detta kan anpassas för att bli mer motståndskraftigt mot kriser. Det är viktigt att betona och säkerställa medlemsländernas ansvar för att ha beredskap inför och under kriser så att förslaget krisinstrument endast behöver användas som en sista utväg och endast i undantagsfall.

Konsekvensanalysen kan utvecklas ytterligare. Förslagets effekt på tillväxten, en marknadsbaserad ekonomi och konkurrenskraften bör analyseras vidare och då även ur ett svenskt perspektiv. Även konsekvenserna för mikroföretag, små och medelstora företag bör ses över och vidare beaktas.

Såväl mikroföretag som små och medelstora företag bör beröras av de särskilda anpassningar som föreslås kunna genomföras beroende på krisens karaktär, berörda strategiska leveranskedjor och krisrelevanta produkter. Tillväxtverket anser vidare att det behöver förtydligas vilka anpassningar som åsyftas och vad dessa innebär, för att säkerställa att tillräckliga anpassningar görs.

Det är viktigt att det föreslagna krisinstrumentet är transparent, proportionerligt och inte innebär en ökad administrativ börda än nödvändigt. Information till företagen om regler och förväntningar behöver vara tydlig och lättillgänglig. Med högre krav på obligatorisk och frivillig informationsinsamling från företagen, styrning av produktion och prioritetsklassade order ser Tillväxtverket en risk att den administrativa bördan för företagen kommer att öka och särskilt missgynna mikro-, små och medelstora företag. Komplicerade regler bör undvikas i den mån det är möjligt och reglerna bör inte upplevas som ett tillväxthinder för företagen. För att säkerställa att administrationen blir så enkel och effektiv som möjligt bör automatisering eller digitala lösningar utvecklas.

Det är välkommet att särskilda analyser och bedömningar ska genomföras om det blir aktuellt med högre krav på information, produktion och prioritetsklassade order. I syfte att öka transparensen och förutsägbarheten bör det säkerställas att de analyser och bedömningar som kan göras i förväg görs innan förslaget beslutas. Det är vidare viktigt att tidigt informera berörda företag om vad som förväntas av dem för att öka möjligheten för dem att göra rätt från början.

Medlemsländerna har ett ansvar för att på ett effektivt sätt bygga motståndskraft och beredskap. Det bör utredas hur den föreslagna uppbyggnaden av reserver ska ske på ett effektivt sätt och inte underminerar rättvis konkurrens eller skapar strategiska sårbarheter, samt hur det påverkar företagens planeringsprocesser. Utöver strategiska reserver bör även andra åtgärder för att minska sårbarheter i leverantörskedjor vid kris övervägas, såsom mer diversifierade och flera leverantörskedjor.

Främjande av utökning eller omställning av produktionslinjer, begärd produktion av prioritetsklassade order, samt begärd delgivning av information om produktionskapacitet och störningar i leveranskedjorna riskerar att underminera EU:s öppna marknadsbaserade ekonomi, konkurrenskraften och rättvis konkurrens. Dessa konsekvenser riskerar i sin tur att bli allvarliga för svensk ekonomi och bör utredas ytterligare utifrån svenska förhållanden och hur det kan komma att påverka företag i Sverige.

Slutligen välkomnar Tillväxtverket att krisinstrumentet ska utredas efter fem år, men framhåller att utvärderingar även bör ske löpande då instrumentet har aktiverats.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Elisabeth Backteman. Klara Sommerstein har varit föredragande. I handläggningen av ärendet har även avdelningschef Lars Wikström, tf analyschef Martin Olauzon, samt Karin Östberg, Katarina Porko och Viktoria Dagobert Spong deltagit.

Elisabeth Backteman

Klara Sommerstein